

**UCHWAŁA NR XV/106/2012
RADY GMINY TARNAWATKA**

z dnia 11 maja 2012 r.

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Tarnawatka na lata 2012 - 2014.

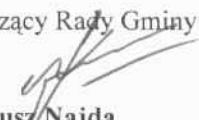
Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 roku Nr 142, poz.1591 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr149, poz.887, z późn. zm.), Rada Gminy Tarnawatka postanawia:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2012 - 2014”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnawatce.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Janusz Najda

*„Gminny program wspierania rodziny
na lata 2012 - 2014”*

maj 2012 roku

I. Wstęp – założenia programowe.

Rodzina jest pierwszym, najważniejszym środowiskiem w życiu dziecka. Dlatego tak ważne jest zachowanie poprawnych relacji między jej członkami. Rodzina oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka.

Zgodnie z **ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.)** obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego.

Jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji mających kontakty z rodzinami oraz podejmowania działań na rzecz tych rodzin w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadre, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

Umieszczenie dziecka poza rodziną biologiczną – w systemie pieczy zastępczej – jest o wiele bardziej kosztowne niż pomoc rodzinie mająca na celu przywrócenie jej zdolności do wypełniania tych funkcji.

II. Diagnoza społeczna

Według danych statystycznych ewidencji ludności na koniec 2011 r. liczba mieszkańców Gminy Tarnawatka wynosiła 4228, w tym kobiety 2119 i mężczyźni 2109. Struktura grup wiekowych przedstawiała się następująco:

- 0 – 18 lat 956, w tym kobiet 471, mężczyźni 485,
- 19 – 25 lat 411, w tym kobiet 202, mężczyźni 209,
- 26 – 64 lat 2207, w tym kobiet 1051, mężczyźni 1156,
- powyżej 65 lat 654, w tym kobiet 395, mężczyźni 259.

Głównym problemem w gminie jest brak rozwiniętego przemysłu i usług i co się z tym wiąże wysokie bezrobocie. Struktura bezrobocia w gminie w poszczególnych latach (na koniec każdego roku) przedstawiała się następująco:

- 2008 rok – 274 osoby,
- 2009 rok – 280 osób,
- 2010 rok – 244 osoby,
- 2011 r.- 310 osób, w tym z prawem do zasiłku 25 i długotrwale bezrobotni 166.

Dane statystyczne nie przedstawiają jednak danych rzeczywistych, które są znacznie wyższe, a wynika to z faktu, że w wielu przypadkach w rodzinie zarejestrowany jest tylko jeden z małżonków, a drugi jedynie zgłoszony do ubezpieczenia. Występuje także tzw. bezrobocie ukryte, co jest zjawiskiem powszechnym na wsi, ponieważ osoba posiadająca gospodarstwo o pow. powyżej 2 ha nie może się zarejestrować jako osoba bezrobotna a fakt posiadania małego gospodarstwa nie daje gwarancji godnego życia. W związku z powyższym w roku 2011 z pomocy społecznej GOPS skorzystało 270 rodzin, które liczyły 925 osób. Z analizy sytuacji rodzin, które korzystają ze świadczeń pomocy społecznej wynika, że na ich status składa się wiele powodów, a głównie: bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm długotrwała choroba, bezradność w prawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Najliczniejszą grupą rodzin korzystających z pomocy społecznej (87%) są rodziny ubogie a ich ubóstwo wynika głównie z bezrobocia. Bezpośrednim i najbardziej widocznym skutkiem bezrobocia jest obniżenie standardu materialnego rodziny, co wymusza konieczność korzystania z pomocy społecznej. Istotnym aspektem są też skutki psychologiczne bezrobocia. Powoduje ono zmianę sytuacji społecznej i emocjonalnej całej rodziny. Częstym zjawiskiem jest izolacja społeczna – ograniczone zostają kontakty interpersonalne wszystkich członków rodziny bezrobotnego. Bezrobocie wpływa także niekorzystnie na układ stosunków wewnątrzrodzinnych.

Powodem przyznania pomocy jest również bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Ten powód, któremu współtowarzyszą inne np. bezrobocie, alkoholizm, był przyczyną korzystania z pomocy społecznej przez :

- 22 rodziny w 2009 r. (66 osób w tych rodzinach),
- 19 rodzin w 2010 r. (60 osób),
- 21 rodzin w 2011 r. (63 osoby).

Ta grupa rodzin stanowi potencjalnych beneficjentów przewidzianych działań programowych.

Zjawisko pieczy zastępczej na terenie naszej gminy występuje w niewielkich rozmiarach i wynikało z bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i zdarzenia losowego (sieroctwo zupełne).

W roku 2009 i 2010 funkcjonowały 2 rodziny zastępcze, w których przebywało 2 dzieci. Ponadto jedno dziecko w tych latach przebywało w domu dziecka . Na koniec 2011 roku tylko 1 dziecko przebywało w rodzinie zastępczej. Dziecko przebywające w domu dziecka wróciło do rodziny biologicznej. W obydwu przypadkach były to rodziny spokrewnione z dziećmi. Według rozeznania pracowników socjalnych pracujących w rejonach opiekuńczych na terenie gminy, w chwili obecnej nie ma dzieci oczekujących na umieszczenie w rodzinach zastępczych, bądź w domach dziecka.

III. Cel programu

Główny cel programu dotyczy wsparcia rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych umożliwiających:

1. zapewnienie dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową,
2. zapewnienie ochrony przysługujących dzieciom praw i wolności,
3. zapewnienie dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka poprzez:
 - o wzmocnienie roli i funkcji rodziny,

- rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- pomoc w integracji rodziny,
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążenie do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny winno być prowadzone w formie pracy z rodziną i pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Zadania te powinny być realizowane przy współpracy z podmiotami świadczącymi pomoc rodzinie tj. GOPS, zespół interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, szkoły, kuratorzy, policja, sądy, służba zdrowia, stowarzyszenia, parafie.

Pracownicy socjalni w swojej pracy wielokrotnie spotykają się z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W takiej sytuacji należałoby wnioskować o przydzielenie takiej rodzinie asystenta rodziny, co przewiduje ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Widzimy potrzebę zatrudnienia odpowiedniej osoby na stanowisko asystenta rodziny w celu pełnienia obowiązków wymienionych w w/w ustawie.

IV. Przewidywane działania prowadzące do realizacji celów

Działania przewidziane w poszczególnych celach szczegółowych umożliwią realizowanie na szczeblu gminnym oraz w środowisku lokalnym polityki prorodzinnej rozumianej jako stwarzanie warunków prawnych, ekonomicznych i społecznych umacniających rodzinę, zapewniających jej trwałość, rozwój oraz właściwe wypełnianie przez nią podstawowych zadań, a szczególnie funkcji opiekuńczo - wychowawczej.

Cele programu będą osiąganę poprzez następujące działania

1. Diagnozowanie problemów rodziny i dzieci.
2. Zapobieganie patologii rodziny oraz patologii wychowania dzieci poprzez:
 - a) *pomoc rodzinom w eliminowaniu czynników ryzyka nieprzystosowania społecznego i wzmacnianie czynników chroniących przed patologią (praca indywidualna z rodzicami, dziećmi),*
 - b) *pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji rodzinnych.*
3. Wsparcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą w zakresie :
 - a) *pomoc w rozwiązywaniu kryzysów rodzinnych, osobistych, szkolnych, rówieśniczych,*
 - b) *interwencja kryzysowa w rodzinie w uzasadnionych przypadkach,*
 - c) *zapobieganie pozbawieniu władzy rodzicielskiej i umieszczaniu dzieci w domach dziecka - praca wychowawcza z rodziną,*
 - d) *pomoc rodzinie w unormowaniu sytuacji rodzinnej w celu przywrócenia opieki nad dziećmi umieszczonymi w domu dziecka, rodzinie zastępczej, ośrodkach wychowawczych,*
 - e) *udzielanie indywidualnych konsultacji psychologicznych i prawnych dla rodzin,*
 - f) *udzielanie pomocy socjalnej rodzinie (różne formy),*
 - g) *pomoc w poszukiwaniu pracy (typowanie na kursy zawodowe, pośrednictwo itp.),*
 - h) *współpraca z kuratorami sądowymi - wypracowanie wspólnych działań,*
 - i) *współpraca z placówkami leczniczymi w celu pomocy rodzinie w podjęciu leczenia odwykowego (od alkoholu lub narkotyków).*
4. Pomoc w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych poprzez wskazanie możliwości uzyskania pomocy w nauce – w świetlicach szkolnych.

5. Kwalifikowanie do korzystania ze stołówek szkolnych i opłacanie dożywiania przez GOPS.
6. Pomoc finansowa przy zakupie książek i pomocy szkolnych.
7. Umożliwienia dzieciom wypoczynku zimowego i letniego, pomoc w dofinansowaniu do kolonii i obozów.
8. Współpraca ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów dydaktycznych i wychowawczych.
9. Współpraca z kuratorami sądowymi w celu ujednolicenia oddziaływań wychowawczych.
10. Pomoc powracającym z uzależnienia od alkoholu lub narkotyków w integracji ze środowiskiem.
11. Zatrudnienie – w miarę możliwości finansowych – osoby o odpowiednim przygotowaniu i kwalifikacjach do pełnienia funkcji asystenta rodziny.
12. Zorganizowanie gminnej świetlicy socjoterapeutycznej zapewniającej dzieciom pomoc w nauce, opiekę i rozrywkę po lekcjach, posiłek.

V. Czasokres i koszt realizacji programu.

Realizacja programu odbywać się będzie w ciągu 3 lat, a jego efekty zależą będą od ścisłej współpracy podmiotów, sytuacji w gminie oraz środków finansowych, które zostaną przeznaczone na ich urzeczywistnienie.

Ośrodek Pomocy przeznacza na realizację działań środki własne, a ponadto ubiegać się będzie o dofinansowanie z innych źródeł.

Koordynatorem programu będzie GOPS w Tarnawatce.

VI. Założenia ewaluacyjne - oczekiwane efekty

Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy pozwoliły one i w jakim stopniu zrealizować założone cele programu.

W przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dzieckiem i w wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami, uzyskamy:

1. Poprawę funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.
2. Poprawę sytuacji dziecka w rodzinie
3. Zapobieganie umieszczaniu dziecka w pieczy zastępczej
4. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobieżenia powstawania sytuacji kryzysowych.
5. Poprawę stanu bezpieczeństwa rodziny i dziecka
6. Analizę sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi pod kątem zasadności przydzielenia asystenta rodziny.

VII. MONITORING PROGRAMU

Monitoring realizacji programu służy sprawdzeniu czy zostały zrealizowane planowane działania oraz jaki jest wynik zrealizowanych przedsięwzięć.

Raport z ewaluacji i monitoringu programu będzie sporządzany co roku do końca pierwszego kwartału roku następnego. Na zakończenie okresu trwania programu przeprowadzone zostanie podsumowanie i analiza z raportów rocznych oraz ewaluacja końcowa programu.

VIII. PARTNERZY W REALIZACJI PROGRAMU

Przedstawiony program opieki nad dzieckiem i rodziną, obejmuje teren gminy Tarnawatka, w którym uczestniczyć będą instytucje i organizacje, takie jak:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnawatce
2. Placówki szkolne na terenie gminy Tarnawatka
3. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tarnawatce
4. Parafia Rzymsko – Katolicka
5. Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Tarnawatka
6. Stowarzyszenie Wzgórze Przyjaźni
5. Policja w Tarnawatce
6. Kuratorzy sądowi
7. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Tomaszowie Lub.

Przewodniczący Rady Gminy

Janusz Najda